

DĖL STATYBOS ĮMONIŲ BEI DARBUOTOJŲ DARBO ENERGETIKOS OBJEKTUOSE IR ĮRENGINIUOSE

Valstybinės energetikos inspekcijos prie ūkio ministerijos ir Statybininkų asociacijos bendras išaiškinimas

Vilnius, 2007m. vasario mėn. 28 d.

Šiuo išaiškinimu siekiama patikslinti ir suvienodinti statybos įmonių, atstovaujamos Lietuvos statybininkų asociacijos (toliau LSA), ir Valstybinės energetikos inspekcijos prie ūkio ministerijos (toliau VEI) požiūrį į tam tikras Energetikos ir Statybos įstatymų nuostatas, susijusias su statybos įmonių ir darbuotojų, dirbančių energetikos objektuose ir įrenginiuose, atestavimu suderinant skirtingo interpretavimo vietas į aiškų sprendimą.

Šis išaiškinimas skirtas:

- Statybos įmonių vadovams bei darbuotojams;
- Valstybinės energetikos inspekcijos darbuotojams.

1. Problematika

Šiandieną galiojančiose abiejų įstatymų versijose yra punktai, reglamentuojantys vieną ir tą pačią veiklą, tai yra darbą energetikos objektuose ir įrenginiuose. Tačiau abiejuose įstatymuose yra naudojami netgi skirtingi apibrėžimai. Pavyzdžiui, statybos veikla susijusi su darbu veikiančiame objekte pagal Energetikos įstatymo 2 straipsnio 11 punkto sąvoką „Energetikos įrenginių eksploatavimas“ yra įvardinta kaip „remontas, matavimai ir bandymai, paleidimo ir derinimo darbai“, kai tuo tarpu pagal statybos įstatymo 2 straipsnio 18p. tai įvardinta kaip „Statinio rekonstravimas“, o 19 ir 20p. „Statinio remontas“ ir „Statinio kapitalinis remontas“ ir pilnai apima visus su energetika susijusius darbus. Taigi jau čia kyla pradiniai neaiškumai ir nesusipratimai.

Eksploatuojant veikiančius energetikos objektus ir įrenginius, vadovaujamosi LR ūkio ministro patvirtintais energetikos veiklą reglamentuojančiais norminiais teisės aktais: energetikos įrenginių įrengimo, eksploatavimo, techninės saugos ir kitomis taisyklėmis. Jų reikalavimus privalo žinoti užimamų pareigų bei atliekamų darbų apimtyje ir rangos darbus atliekantys statybos įmonių darbuotojai, pagal sutartis dirbantys energetikos objektuose ir įrenginiuose. Siekiant šio tikslo būtina vadovautis Energetikos objektus ir įrenginius statančių ir eksploatuojančių darbuotojų atestavimo nuostatais, patvirtintais 2005-03-31 LR ūkio ministro įsakymu Nr. 4-122 (Žin. 2005, Nr. 41-1321, 2006, Nr. 112-4288) (toliau „Atestavimo nuostatai“).

2. Išaiškinimas

Dauguma elektrinių ir katilinių įrenginių, elektros linijos, pastotės ir transformatorinės, šilumos, dujų, naftos vamzdynai, talpyklos, ir kiti energetikos įrenginiai pagal Statybos įstatymą priskiriami statiniams, o pagal Energetikos įstatymą priskiriami energetikos įrenginiams. Todėl atliekant statybos darbus energetikos objektuose ir įrenginiuose būtina vadovautis ne tik Statybos įstatymu bei poįstatyminiais teisės aktais, bet ir Energetikos įstatymu bei poįstatyminiais teisės aktais, reglamentuojančiais energetikos veiklą.

Minėtuose objektuose darbams vadovaujantys ir dirbantys statybos darbuotojai papildomai turi būti atestuojami vadovaujantis Atestavimo nuostatais.

Ypatingai svarbus yra išaiškinimas dėl statybos įmonių darbo veikiančiuose energetikos objektuose ir įrenginiuose. Statybos įmonės **darbas veikiančiuose energetikos objektuose ir įrenginiuose** pagal Energetikos įstatymo „**Energetikos**

įrenginių eksploatavimas“ sąvokos apibrėžimą apima ir energetikos įrenginių remonto, paleidimo – derinimo bei bandymų darbų veiklą.

2.1 Dėl statybos įmonių vadovų pavaduotojų papildomos VEI atestacijos darbai energetikos objektuose ir įrenginiuose

2.1.1 Darbai veikiančiuose energetikos objektuose ir įrenginiuose

Vykdamas statybos darbus veikiančiuose energetikos objektuose ir įrenginiuose, statybos įmonės turi būti papildomai atestuotos ir VEI.

Šiuo atveju privalomai turi būti papildomai VEI atestuotas ir bent vienas statybos įmonės kompetentingas vadovo pavaduotojas. Nesant kompetentingo pavaduotojo, turi būti atestuojamas statybos įmonės vadovas.

Vadovų pavaduotojų papildoma atestacija VEI privaloma tik tose statybos įmonėse, kurios be Aplinkos ministerijos atestato ypatingų statinių statybai turi ir VEI atestatus darbų vykdymui veikiančiuose energetikos objektuose ir įrenginiuose.

Nepriklausomai nuo statybos įmonės dydžio ir filialų skaičiaus pakanka atestuoti tik vieną kompetentingą įmonės vadovo pavaduotoją. Tačiau statybos įmonės vadovas gali savo nuožiūra nustatyti ir kelių kompetentingų savo pavaduotojų atestavimo VEI būtinumą.

- *Kelių pavaduotojų atestavimas neprivalomas, tačiau pasitaiko statybos įmonių, kurios atlieka darbus keliuose energetikos sektoriuose (elektros, šilumos, dujų, naftos). Tokiu atveju įmonė gali turėti ne vieną, o kelis vadovo pavaduotojus atskiriems energetikos sektoriams ir įmonės vadovas srendžia ar kuris vienas pavaduotojas atestuojamas visiems energetikos sektoriams, ar keli – kiekvienas atskiram energetikos sektoriui.*

2.1.2 Darbai naujuose statybos objektuose

Papildoma VEI statybos įmonių vadovų pavaduotojų atestacija nereikalinga, kai darbai vykdomi naujai statomuose ar rekonstruojamuose objektuose, jei statybvietę įmanoma atskirti (atitverti) ir izoliuoti nuo veikiančių energetikos įrenginių (pvz. demontuojant šynas, vamzdynuose įrengiant akles ir pan.).

Šiuo atveju statybos įmonei pakanka turėti tik Aplinkos ministerijos (toliau AM) atestatą atitinkamų ypatingų statinių statybai.

2.2 Dėl statybos darbų vadovų atestavimo darbai energetikos objektuose

Šiame straipsnyje išdėstyti reikalavimai taikomi statybos įmonių darbai tiek naujai statomuose, tiek eksploatuojamuose energetikos objektuose.

Specialiųjų (elektrotechnikos, šilumos, dujų, naftos) darbų statybos vadovai turi turėti galiojančius Aplinkos ministerijos kvalifikacijos atestatus. Šių vadovų profesinės žinios turi būti tikrinamos dalyvaujant VEI pareigūnui. Išduodant minėtus atestatus šie vadovai turi atitikti kvalifikaciniams reikalavimams, nustatytiems ne tik Statybos įstatymo poįstatyminiuose aktuose, bet ir Atestavimo nuostatuose (žiūr. 4 skyrių).

Tokia profesinių žinių tikrinimo tvarka taikoma ir statinio projekto energetikos dalies vadovams, statinio projekto vykdymo priežiūros energetikos dalies vadovams, statinio projekto ekspertizės energetikos dalies vadovams, statinio specialiosios statinio statybos (energetikos) techninės priežiūros vadovams.

2.3 Dėl kitų statybos įmonės darbuotojų (darbininkų) atestavimo darbui veikiančiuose energetikos objektuose ir įrenginiuose

Kiti statybos įmonės darbuotojai, jei jie dirba veikiančiuose energetikos objektuose ir įrenginiuose, prilyginami energetikos darbuotojams ir privalo būti apmokyti bei atestuoti pagal **statybos įmonės vidaus tvarką**. Ši tvarka turi būti nustatyta vadovaujantis Atestavimo nuostatais.

Rengiant statybos įmonės darbuotojų atestavimo vidaus tvarką, turi būti atsižvelgta į visus Atestavimo nuostatų skyrius bei punktus, pvz.: dėl atestavimo grafikų sudarymo, atestuojamųjų sąrašų sudarymo, atestavimo komisijų sudarymo (šiuo atveju – vidinių Statybos įmonių komisijų), ir t.t.

3. Teisės aktuose, reglamentuojančiuose energetikos veiklą, naudojamos sąvokos bei paaiškinimai

Energetikos įrenginys – techninė konstrukcija (mechanizmas, mašina, aparatas, linija, jų pagalbiniai įtaisai), skirta energijos ištekliams ir (ar) energijai žvalgyti, išgauti, perdirbti, gaminti, laikyti, transportuoti, perduoti bei skirstyti.

- ***Veikiantis energetikos įrenginys** - energetikos įrenginys, kuriame vyksta ar gali vykti technologinis procesas, susijęs su energija ar energijos ištekliais (t.y. sujungtas į bendrą schemą su kitais įrenginiais).*
- ***Neveikiantis energetikos įrenginys** - energetikos įrenginys, nesujungtas su kitais energetikos įrenginiais (su kitais įrenginiais ryšys išardytas). Tokiame įrenginyje nevyksta ir negali vykti technologinis procesas.*

Energetikos įrenginių eksploatavimas – energetikos įrenginių technologinis valdymas, techninė priežiūra, **remontas**, matavimai, **bandymai**, **paleidimo ir derinimo darbai**.

- *Pagal Energetikos įstatymą energetikos įrenginių (t.sk. ir tų įrenginių, kurie pagal Statybos įstatymą priskiriami statiniams) remontas priskiriamas energetikos įrenginių eksploatavimui, o tokias paslaugas teikianti įmonė priskiriama energetikos įmonei.*

Energetikos įmonė – įmonė, kuri verčiasi energetikos veikla.

Energetikos veikla – ekonominė veikla, kuri apima energijos išteklių ar energijos žvalgyimą, gavybą, perdirbimą, gamybą, laikymą, transportavimą, perdavimą, skirstymą, tiekimą, prekybą, rinkodarą, **energetikos objektų ir įrenginių eksploatavimą**.

Energetikos sektoriai – energetikos sritys, tiesiogiai susijusios su kuria nors energijos išteklių ar energijos rūšimi: elektra, šiluma, branduoline energija, gamtinėmis dujomis, kietuoju kuru, nafta, naftos produktais, atsinaujinančiais energijos ištekliais.

Energetikos objektai – elektrinės ir katilinės; elektros tinklai ir jų priklausiniai; gamtinių dujų sistemos; gamtinių dujų saugyklos; suskystintųjų gamtinių dujų importo, eksporto terminalai bei saugyklos; magistraliniai naftotiekiai, produktotiekiai; naftos perdirbimo įrenginiai; naftos ir naftos produktų terminalai bei saugyklos; šilumos tiekimo tinklai ir jų priklausiniai.

- ***Veikiantis energetikos objektas** – objektas, kuriame yra veikiančių energetikos įrenginių (statybos – remonto mechanizmams aprūpinti reikalingi energijos tiekimo įrenginiai objekto statuso nekeičia).*

